

Λυχνία

ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου

ΘΕΟΥ ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΣΟΦΙΑ

«Ἐμεῖς κηρύττουμε Χριστόν ἑσταυρωμένον· γιά τούς μέν Ἰουδαίους σκάνδαλο· γιά τούς δέ Ἑλληνες ἀνοησία· γι' αὐτούς πού κάλεσε ὁ Θεός (κλητούς), ὁ Χριστός πού ἐμεῖς κηρύττουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμη καί τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία (Α' Κορ. 1, 23-24)».

Τά λόγια αὐτά εἶναι γεμάτα σοφία. Μέ αὐτά ὁ ἀπόστολος θέλει νά μᾶς εἰπεῖ:

Ὅταν ποῦμε στούς Ἑβραίους «πιστέψτε στόν Χριστό», μᾶς ἀπαντοῦν: «Ἀναστήστε νεκρούς, θεραπεύστε δαιμονισμένους, κάντε μας θαύματα». Ἐμεῖς ὅμως ἀντί γι' αὐτά τούς λέμε: «ὁ Χριστός σταυρώθηκε καί πέθανε στόν Σταυρό!». Αὐτό ὅμως ὄχι μόνον δέν ἐλκύει αὐτούς πού δέν θέλουν νά γίνουν χριστιανοί, ἀλλά καί ἐκείνους πού ἔκαναν κάποια τέτοια σωτήρια σκέψη, τούς ἀπωθεῖ! Καί ὅμως, ὁ Σταυρός δέν ἀπωθεῖ! Τραβάει. Ἐπιβάλλεται. Τά νικάει ὅλα!

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, οἱ Ἑλληνες (=οἱ εἰδωλολάτρες) μᾶς ζητοῦν ὁμορφα λόγια· συλλογισμούς· στοχασμούς δυνατούς! Ἐμεῖς ὅμως καί σ' αὐτούς κηρύττουμε ὅτι ὁ Χριστός πέθανε στόν Σταυρό. Κάτι πού γιά μέν τούς Ἑβραίους εἶναι δείγμα ἀδυναμίας· γιά δέ τούς Ἑλληνες δείγμα βλακείας! Καί ἔτσι, κη-

ρύττοντας τόν Χριστό, ὄχι μόνον δέν τούς προσφέρουμε αὐτό πού ζητοῦν, ἀλλά κάτι τό ἐντελῶς ἀντίθετο. Γιατί ὁ σταυρός ὄχι μόνον δέν ἀποτελεῖ γιά τόν συνομιλητή μας λογική ἀπόδειξη, ἀλλά ἀντίθετα καταργεῖ κάθε ἔννοια λογικῆς ἀπόδειξης!

Λοιπόν. Ὅταν ἐκεῖνοι πού ζητοῦν εἶτε θαύματα, εἶτε σοφίες, ὄχι μόνον δέν βρίσκουν στά λόγια μας αὐτά πού ζητοῦν, ἀλλά ἀκοῦνε τά ἐντελῶς ἀντίθετα ἀπό αὐτά πού θέλουν, καί ἀκούοντάς τα, τά δέχονται, δέν εἶναι αὐτό μιά σαφέστατη ἀπόδειξη ὅτι ὁ Χριστός πού ἐμεῖς κηρύττουμε ἔχει δύναμη ἀπερίγραπτη;

Ὅλα αὐτά, λοιπόν, τά κατάλαβε ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί κατάπληκτος ἔλεγε: «Αὐτό πού μοιάζει μέ μωρία τοῦ Θεοῦ εἶναι σοφώτερο ἀπό τήν σοφία τῶν ἀνθρώπων· κι αὐτό πού μοιάζει μέ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἰσχυρότερο ἀπό τήν δύναμη τῶν ἀνθρώπων» (Α' Κορ. 1, 25). Μικρό καί ἀδύναμο ὀνομάζει τόν σταυρό. Ὅχι γιατί πράγματι εἶναι. Ἀλλά ἐπειδή μιά τέτοια ἐντύπωση δίνει σέ ἐκείνους πού ζοῦν μακριά ἀπό τόν Χριστό.

Πόσα εἶπε καί ἔγραψε ὁ μέγας φιλόσοφος Πλάτων; Ποιόν ἔπεισε; Ποιόν ἔκανε ὁπαδό του; Κανέναν δέν ὠφέλησε! Πέρασε ἀπό τήν ζωή, καί τέλος!

ΑΛΗΘΙΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ

Πολλοί γονείς λένε με άναπαυμένη τή συνείδηση: «Έγώ τό στέλνω τό παιδί μου στήν έκκλησία ή στό κατηχητικό», ένώ οί ίδιοι πατάνε μόνο σέ γάμους καί κηδείες!

Τά παιδιά μας όμως δέν τρώνε κουτόχορτο. Άν βλέπουν ότι ή σχέση μας μέ κάτι, έχει καταντήσει ψεύτικη ή πεθαμένη, άν βλέπουν ότι ή Έκκλησία δέν άποτελεί γιά μās ούτε Πηγή Ζωής ούτε Κριτήριο Αλήθειας, αλλά έχει ξεπέσει σέ χώρο κοινωνικών εκδηλώσεων ή σέ πολιτιστικό άγαθό, τότε όχι άπλώς βγαίνουν από τήν Έκκλησία, αλλά... βροντάνε καί τήν πόρτα!

Κάπως έτσι «βρόντηξε τήν πόρτα» βγαίνοντας από τήν ζωή τής Έκκλησίας ό διάσημος Σουηδός σκηνοθέτης Μπέργκμαν. Πώς νά μή γίνει άθεος ό Μπέργκμαν, όταν έβλεπε τόν κληρικό πατέρα του, **άλλα** νά λέει στό κήρυγμα καί **άλλα** νά κάνει μέσα στό σπίτι! Ό άυταρχικός χαρακτήρας άυτοϋ του πατέρα (οί ξυλιές, πού έδινε, άφηναν ματωμένες χαρακιές) καί ή φαρισαϊκή ύποκρισία του, έκαναν τόν Μπέργκμαν νά όμολογεί στήν άυτοβιογραφία του:

«Στήν σχέση μέ τόν πατέρα μου τήν έβγαλα σχετικά καθαρή, μόνο όταν άποφάσισα νά γίνω **έπαγγελματίας ψεύτης**. Δημιούργησα ένα έξωτερικό πρόσωπο, πού ελάχιστη σχέση είχε μέ τόν πραγματικό μου έαυτό. Καί άυτός ό διχασμός είχε βλαβερές έπιπτώσεις, τόσο στήν ένήλικη ζωή μου όσο καί στήν δημιουργικότητά μου».

Τί τραγικό, ένας πατέρα νά έξωθει τό παιδί του νά γίνει **έπαγγελματίας ψεύτης**, επειδή

ό ίδιος δέν φρόντισε νά είναι άληθινός, ούτε στή σχέση του μέ τόν έαυτό του ούτε στή σχέση του μέ τόν Θεό.

Πόσο διαφορετική ήταν ή έμπειρία του άγίου Γέροντα Σιλουανού του Άθωνίτη, ό όποιος άξιώθηκε νά έχει ένα τόσο άγιο πατέρα, πού ό ίδιος ό Σιλουανός εύχόταν νά βρη στή ζωή του ιερέα-πνευματικό, σάν τόν πατέρα του.

“Ένα περιστατικό από τόν βίο του μιλάει μόνο του: Κάποια φορά στά νιάτα του ξενύχτησε άσωτεύοντας. Τήν άλλη μέρα τό πρωί ό πατέρας του του είπε σέ ήπιο τόνο:

- *Ποϋ ήσουνα χθές, παιδί μου; Μέ πόναγε ή καρδιά μου!*

Οί μειλίχοι άυτοί λόγοι του πατέρα έντυπώθηκαν βαθιά στήν ψυχή του Σιλουανού, καί άργότερα, όταν τούς θυμόταν, έλεγε:

- *Έγώ δέν έφτασα στά μέτρα του πατέρα μου. Έκείνος ήταν πρᾶος καί σοφός άνθρωπος. **Νά, έγώ τέτοιον γέροντα ήθελα νά έχω.***

*“Έφαχνε πάντοτε τήν κατάλληλη στιγμή γιά νά μās κάνει κάποια παρατήρηση. **Ποτέ δέν μās επέπληττε σέ άκατάλληλη στιγμή, γιά νά μᾶς συγχύσει**».* Έφάρμοζε δηλαδή τά λόγια του Άποστόλου Παύλου πρὸς τούς Έφεσίους: «Οί πατέρες, μή παροργίζετε τά τέκνα ύμῶν, αλλά εκτρέφετε άυτά έν παιδεία καί νουθεσία Κυρίου».

«Παιδεία καί νουθεσία Κυρίου» δέν σημαίνει ότι ένθαρρύνουμε τά παιδιά μας στήν άσυδοσία μέ άνόητα χαϊδολογήματα. Σημαίνει ότι τά «τρέφουμε» καί τά άνατρέφουμε,

- πρώτα, μέ τό ζωντανό δικό μας παράδειγμα συνεπούς καί συνειδητής έκκλησιαστικής ζωής,

- έπειτα, μέ τήν θερμή καί γεμάτη πόνο προσευχή μας γι' άυτά,

- καί τελευταία, μέ τίς διακριτικές συστάσεις καί νουθεσίες μας.

Αρχιμ. Β. Α.

Καί ό Σταυρός; Γέμισε ό κόσμος μέ όπαδούς του· καί μέ πιστούς του. Καί τούς άπλους, τούς άγράμματους, τούς χωριάτες, τούς έκαμε άληθινά πιστούς χριστιανούς.

Καί έτσι ό Σταυρός κατάφερε τά πιό άπίθανα! Έκαμε τούς ανθρώπους νά πιστεύουν: σέ άθανασία ψυχής· σέ

άνάσταση σωμάτων· νά καταφρονοϋν τά παρόντα καί νά ποθοϋν τά μέλλοντα. Έκαμε τούς ανθρώπους «άγγέλους», δηλαδή άγίους γεμάτους από άρετές: άγάπη· θυσία· άγνότητα· έγκράτεια.

(Είς τήν πρὸς Κορινθίους έπιστολήν, Όμιλία Δ', §γ, Ρ.Γ. τ. 61, σ. 33-35, έπιλογές)

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Οί δρόμοι του Θεού είναι θαυμαστοί και άκατανόητοι. Και οι κρίσεις του Θεού είναι ανεξερεύνητες και ανεξιχνίαστες. Τό μυαλό μας δεν μπορεί να χωρέσει την άβυσσο της σοφίας και της γνώσης του Θεού.

Ένα θαυμαστό παράδειγμα ενέργειας του Θεού είναι η μεταστροφή στην πίστη του Ρωμαίου ειδωλολάτρη Πλακίδα, αρχιστράτηγου του αυτοκράτορα Τραϊανού (98-117 μ.Χ.). Ο Πλακίδας ήταν διάσημος για τις άριστες ικανότητες στο επάγγελμά του. Όμως, ήταν εξίσου θαυμαστός για τις αρετές και τις έλεημοσύνες του. Βλέποντας ο Θεός την καλή του καρδιά και την ειλικρινή του διάθεση, του αποκαλύφθηκε με τρόπο παρόμοιο με εκείνον που χρησιμοποίησε στον απόστολο Παύλο.

Κάποια μέρα ο Πλακίδας βγήκε για κυνήγι στο δάσος. Καθώς καταδίωκε ένα μεγάλο έλαφι είδε ανάμεσα στα κέρατά του ένα λαμπρότατο σταυρό και τον Χριστό να τον έρωτά: Γιατί με καταδιώκεις; Στην συνέχεια τον διαβεβαίωσε ότι είναι ο αληθινός Θεός, ο δημιουργός του ούρανού και της γης, που από αγάπη έγινε άνθρωπος για να σώσει τον άνθρωπο από την αμαρτία. Ο Πλακίδας πίστευσε από τή βάρη της καρδιάς του και βαπτίσθηκε με όλη την οικογένειά του. Στο βάπτισμα πήρε το όνομα Ευστάθιος.

Ο Κύριος του εμφανίσθηκε για άλλη μία φορά και του προανήγγειλε ότι θα υποφέρει μεγάλες δοκιμασίες από τό διάβολο όπως ο γνωστός από τήν Παλαιά Διαθήκη πολυάθλος Ίώβ. Αλλά ή θεία χάρη δεν θά τον εγκαταλείψει. Όπως και έγινε. Από δαιμονικό πειρασμό τον εύρηκαν πολλές συμφορές. Έχασε τή επίγεια αγαθά του. Επήρε τήν οικογένειά του και έφυγε με πλοίο από τή Ρώμη, για

να αποφύγει κάθε τι σχετικό με τήν λατρεία των ειδώλων στην όποία έπρεπε να συμμετέχει ως αρχιστράτηγος. Οι συμφορές, τώρα, συνεχίζονται. Ο καπετάνιος του πλοίου με δόλο κράτησε τή γυναίκα του. Στη συνέχεια έχασε τή παιδιά του. Και έμεινε μόνος να ξενοδουλεύει για να επιβιώσει. Μοναδικό στήριγμά του ή πίστη και ή έλπίδα του στό έλεος του Χριστού. Και τούτο, για δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια!

Έμεις, τούς τάχα χριστιανούς, πόσες φορές μās κάλεσε και μās καλεί ο Χριστός! Γενόμενος άνθρωπος και πάσχοντας ως άνθρωπος για μās, μās έδωσε τή δυνατότητα να γίνουμε γνήσια παιδιά του, δηλαδή άγιοι. Αλλά, τυφλωμένοι από τή πάθη μας και τīs αδυναμίες μας, δεν άκοϋμε τή φωνή του Χριστού. Και έτσι βασανιζόμαστε από τīs άμαρτίες μας. Τότε, μερικές φορές (έδω είναι τή κρίματά Του) παρεμβαίνει ο Χριστός με πειρασμούς και θλίψεις. Αυτά στους άγιους γίνονται άφορητή μεγαλύτερης άγιότητας. Σέ μās, είναι ξυπνητήρια για τήν πωρωμένη από τήν άμαρτία συνείδησή μας. Και έμεις, οι ταλαίπωροι, άγανακτούμε κατά του Κυρίου μας Ίησού Χριστού, για τήν πολλή αγάπη Του!

Αντί, λοιπόν, και ο Ευστάθιος να πει: «ανάθεμα τήν ώρα και τήν στιγμή που είδα και γνώρισα τό Χριστό, γιατί από τότε δεν είδα άσπρη μέρα», είπε τή λόγια του δικαίου Ίώβ: «Ο Κύριος τή έδωσε και ο Κύριος τή πήρε. Άς είναι τό όνομα Κυρίου εύλογημένο». Γι' αυτό και ο Θεός του χάρισε τήν παρηγοριά να ξαναβρεί τήν γυναίκα και τή παιδιά του, τό αξίωμά του και τήν δόξα του. Και μαζί μ' αυτά και προπαντός **πάνω από όλα αυτά** του έδωσε τήν «χρυσή» εύκαιρία να όμολογήσει τόν Χριστό και να πεθάνει γι' Αυτόν· και έτσι να κερδίσει τό ένδοξο στεφάνι του μεγαλομάρτυρος του Χριστού. (Η μνήμη του τιμάται στίς 20 Σεπτεμβρίου).

Άρχιμ. Ι. Ν.

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ Ἡ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ;

Ἡ Γέννηση τῆς Παναγίας (8 Σεπτεμβρίου), ἔδωσε τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν ἐνεργοποίηση τοῦ σχεδίου τῆς Θείας Οἰκονομίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κεντρικὸ γεγονός τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ἦταν ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Χριστοῦ, γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς ὁποίας χρειαζόταν ἡ συνεργασία τοῦ ἀνθρώπου. Μοναδικὸς ἄνθρωπος, κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ἀνάμεσα στὶς ἀνθρώπινες γενιὲς ὅλων τῶν αἰώνων, θεωρήθηκε ἡ Παρθένος Μαρία.

Μὲ θριαμβικοὺς τόνους οἱ ὕμνοι τῆς ἐορτῆς μιλοῦν γιὰ τὸν εἰδικὸ προορισμὸ καὶ τὴν προαιωνία ἐπιλογὴ τῆς Παρθένου ἀπὸ τὸν Θεό. Εἶναι ἡ «προεκλεχθεῖσα ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν» καὶ ἡ «προορισθεῖσα ἀπὸ γενεῶν ἀρχαίων» νὰ γίνεαι μητέρα τοῦ Θεοῦ. Στὸ πρόσωπό της ἐφαρμόζεται κατ' ἐξοχὴν ὁ λόγος τοῦ ἀποστ. Παύλου: «Εκείνους ποὺ προεγνώρισε, αὐτοὺς καὶ προώρισε νὰ γίνουν σύμμορφοι (=ἴδιοι) πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ του, ... ἐκείνους δὲ ποὺ προώρισε, αὐτοὺς καὶ ἐκάλεσε» (Ρωμ. 8, 29-30).

Ἡ παρανόηση τῶν λόγων αὐτῶν ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ ἀναπτυχθεῖ μιὰ ἐντελῶς παράλογη διδασκαλία. Ὅτι δηλ. ὁ Θεός, γιὰ δικούς του ἀνεξερεύνητους λόγους, διαλέγει καὶ προορίζει ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ποὺ πρόκειται νὰ σωθοῦν καὶ αὐτοὺς ποὺ πρόκειται νὰ κολασθοῦν. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἔχει προορισθεῖ γιὰ σωτηρία, ὅσες ἁμαρτίες κι ἂν κάνει, δὲν πρόκειται νὰ χαθεῖ. Καὶ ἂν εἶναι προορισμένος γιὰ τὴν ἀπώλεια, ὅσες ἀρετὲς κι ἂν ἀποκτήσει, δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ σωθεῖ. Μιὰ ἀμετάκλητη δηλ. εἰμαρμένη προκαθορίζει τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἡ περιβόητη θεωρία περὶ τοῦ «**ἀπολύτου προορισμοῦ**», ποὺ ἀναπτύχθηκε στὴν δυτικὴ κυρίως χριστιανισμὸ.

Ἡ ὄντως ἀπάνθρωπη ὁμως αὐτὴ θεωρία ἔρχεται σὲ ὀξεία ἀντίθεση μὲ δυὸ καταλυτικὰ γεγονότα: **α) τὴν ἄπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ β) τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.**

Ὁ Θεὸς δὲν θέλει ποτὲ τὸν θάνατο ἀλλὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἁμαρτωλοῦ (Ἰεζ. 33, 11). Θέλει ὅλοι νὰ σωθοῦν (ὄχι μόνο μιὰ μερίδα ἐκλεκτῶν)

«καὶ νὰ φθάσουν στὴν ἐπίγνωση τῆς Ἀλήθειας» (Α' Τιμ. 2, 4. Βλ. καὶ Ἰω. 1, 12- 3, 16). Μᾶς ἐπλάσε ἀπὸ ἀγάπη, γιὰ νὰ συμμετάσχουμε κι ἐμεῖς στὸν πλοῦτο τῆς δικῆς του ζωῆς. Ἀλλὰ θέλει αὐτὸ νὰ γίνεαι μὲ δική μας ἐλεύθερη ἐπιλογὴ. Δὲν θέλει ὄντα δουλικά κοντὰ του. «Δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ πιὸ ἀποφασιστικὸ σ' ὀλόκληρο τὸ σύμπαν ἀπὸ τὶς συνειδητὲς πράξεις ἐπιλογῆς, ποὺ γίνονται ἀπὸ πρόσωπα προικισμένα μὲ λόγο καὶ συνειδηση» (Καλλίστου Γουέαρ, Ἡ ἐντὸς ἡμῶν Βασιλεία, ἐκδ. ΑΚΡΙΤΑΣ, σ. 54).

Ἔτσι, ὁ Θεὸς δὲν ἔκαμε τὸν ἄνθρωπο οὔτε θνητὸ οὔτε ἀθάνατο. «Τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο ἔβαλα μπροστά σας», λέει. Καὶ μᾶς συμβουλεύει (χωρὶς νὰ μᾶς ἀναγκάζει): «Διαλέξτε τὴ ζωὴ» (Δευτ. 30, 19). Ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀπώλεια ἐξαρτῶνται ἀπὸ μᾶς. Στὴν ἐλεύθερη ἐπιλογὴ γιὰ τὴ σωτηρία μας ἔρχεται ἀρωγὸς καὶ ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ μόνο ὅταν ὑπάρχει δυνατότητα ἐλεύθερης ἐπιλογῆς (αὐτεξούσιο), εἴμαστε ὑπεύθυνοι γιὰ τὶς πράξεις μας. Ὁ Θεὸς τώρα, προγνρίζοντας τὴν πορεία μας, κανονίζει τοὺς ρόλους ποὺ ταιριάζουν στὸν καθένα μας (=προορίζει). Ἡ πρόγνωση ὁμως τοῦ Θεοῦ δὲν σημαίνει κατάρχηση τῆς ἐλευθερίας. Ἡ πρόγνωση τοῦ προκαθορίζεται ἀπὸ τὶς πράξεις μας, καὶ ὄχι οἱ πράξεις μας ἀπὸ τὴν πρόγνωση τοῦ.

Καὶ ἡ Παναγία, μὲ καθαρὰ δική της ἐλεύθερη ἐπιλογὴ, ἀγιάσθηκε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο δημιούργημα. Ἔγινε ἔτσι ἄξια νὰ τὴν προορίσει ὁ Θεὸς γιὰ μητέρα τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι δικό της τὸ κατόρθωμα αὐτό, μοναδικό, καὶ τῆς ἀξίζει κάθε ἔπαινος. Μὲ εὐγνωμοσύνη τὸ ἀναγνωρίζουμε, τὴν εὐχαριστοῦμε, καὶ ὅλες οἱ γενιὲς «ἕως αἰῶνος», ἀκούραστα, «τὴν ὄντως Θεοτόκον μεγαλύνομεν».

Πρωτ. Δ. Μ.

ΛΥΧΝΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ

Μηνιαῖον Περιοδικόν

Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Ἐκδότης: Μητροπολίτης Νικοπόλεως Χρυσόστομος

Ἑπεύθ.: Ἀρχιμ. Νίκων Κουτσιδῆς*

Τηλ. 26820 51161* Κωδικός 091984

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2014 * Ἀρ. Φύλλου 374* Ἔτος ΛΔ'

Διανέμεται δωρεάν * Εἰσφορὲς δεκτὲς

Γραφικὲς Τέχνες «ΜΕΛΙΣΣΑ» Α.Ε.

Τηλ. 2397 023 313 Ἀσπροβάλα Θεσ/νίκης

